

Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia uimaopetuksesta ja uimataidosta

Kasvatustiede
Opettajankoulutuslaitos
Kandidaatintutkielma

Laatija:
Tiia Sukari

1.4.2026
Turku

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijä: Tiia Sukari

Otsikko: Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia uimaopetuksesta ja uimataidosta

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Juulia Lahdenperä

Sivumäärä: 34 sivua + liitteet

Päivämäärä: 1.4.2026

Tässä kandidaatin tutkielmassa tarkastellaan luokanopettajaopiskelijoiden omia kokemuksia koulun uimaopetukseen osallistumisesta sekä heidän valmiuksiaan opettaa uintia alakoulussa. Lisäksi tutkielmassa käsitellään luokanopettajaopiskelijoiden uimataitoa. Aihe on tärkeä tutkittavaksi, sillä uimataidon on havaittu viime vuosina heikentyneen ja osa luokanopettajista opettaa uintia ilman uimaopettajan koulutusta.

Tutkimus oli määrällinen ja siihen osallistui 170 luokanopettajaopiskelijaa kolmesta suomalaisesta yliopistosta. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella, joka sisälsi Likert-asteikollisia väittämiä sekä monivalinta- että avokysymyksiä. Vastausten analysoinnissa hyödynnettiin tilastollisia aineistonanalyysimenetelmiä.

Tulokset osoittavat, että luokanopettajaopiskelijoiden kokemukset koulu-uinnista ovat pääosin positiivisia. Suurin osa opiskelijoista on uimataitoisia, ja kaikki pitävät uimataitoa tärkeänä taitona. Moni opiskelijoista tuntee epävarmuutta uinnin opettamisesta ja he kokevat, etteivät saa luokanopettajakoulutuksesta riittäviä valmiuksia opettaa uintia. Tulosten avulla voidaan kehittää luokanopettajakoulutusta sekä perusopetuksen uimaopetusta vastaamaan oppilaiden tarpeita uimataidon saavuttamiseksi.

Avainsanat: uimaopetus, uimataito, luokanopettajaopiskelija, kokemukset, perusopetus, alakoulu, yläkoulu, liikunnanopetus, liikuntakasvatus

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	Uimataito ja vesipätevyys osana liikuntakasvatusta	6
2.2	Uimaopetus perusopetuksessa	8
2.3	Luokanopettajaopiskelijoiden valmiudet opettaa liikuntaa	9
2.4	Uintikokemukset koulun uimaopetuksessa	10
3	Tutkimusongelmat	11
4	Menetelmä	12
4.1	Osallistujat	12
4.2	Aineistonkeruu ja analysointi	12
4.3	Tutkimusetiikka	15
5	Tulokset	16
5.1	Luokanopettajaopiskelijoiden uimataito	16
5.2	Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia koulu-uinnista	18
5.3	Luokanopettajaopiskelijoiden valmiudet opettaa uintia	23
6	Pohdinta	26
6.1	Yhteenveto tutkimustuloksista	26
6.2	Johtopäätökset	27
6.3	Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimusehdotukset	30
	Lähteet	31
	Liitteet	35
	Liite 1. Saatekirje	35
	Liite 2. Kyselylomake	35
	Liite 3. Tietosuojailmoitus	42

1 Johdanto

Tässä tutkielmassa selvitetään luokanopettajaksi opiskelevien kokemuksia uimataidosta ja uimaopetuksesta sekä heidän valmiuksiaan opettaa uintia. Tutkimuksen tarkoituksena on nostaa esille, mitkä tekijät haastavat luokanopettajaopiskelijoiden positiivisia kouluuintikokemuksia sekä riittäviä valmiuksia opettaa koulun uimaopetuksessa.

Uimataito on tärkeänä pidetty kansalaistaito Suomessa, jossa on paljon luonnonvesistöjä. Koulujen tavoitteena on osaltaan huolehtia siitä, että jokainen lapsi saavuttaa uimataidon (Perusopetuksen valtakunnallinen opetussuunnitelma [POPS], 2014b). Koulujen järjestämän uimaopetuksen tarkastelu tutkimusaiheena on ajankohtaista, sillä viimeisimmät tutkimustulokset osoittavat suomalaislasten uimataidon heikentyneen (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto [SUH], 2022).

Keskustelu uimataidon heikentymisestä on viime vuosina lisääntynyt. Vuonna 2025 tapahtuneet lasten hukkumiset ja vaaratilanteet ovat käynnistäneet selvitystyön uimaopetuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista Suomen Opetus- ja kulttuuriministeriössä (2025), ja useat suomalaiset uutismediat ovat nostaneet esiin huolen uimataidon nykytilanteesta. Uutisoinnissa korostuu, miten uimahallissa varmalta näyttävä taito ei välttämättä riitä luonnonvesissä (Leino, 2025) ja miten kasvavan kysynnän vuoksi edullisiin uimakouluihin on vaikea päästä (Kataja, 2025). Samanaikaisesti pula pätevistä uimaopettajista ja -valvojista vaikeuttaa kuntien toimintaa uimakoulujen järjestämisessä (Kahila, 2025). Keskustelua ovat herättäneet myös maahanmuuttajataustaisten lasten heikompi uimataito sekä koronapandemian aiheuttama notkahdus suomalaisten uimataidoissa (Nelskylä & Kallunki, 2025). Lisäksi Yle on avannut keskustelua suomalaisten omista koululiikunnan ja uimaopetuksen kokemuksista, jotka vaihtelevat suuresti (Niinistö, 2018).

Kokemuksilla onkin keskeinen merkitys oppilaiden uimataidon oppimisessa ja kehittämisessä (Keskinen ym., 2018, s. 14). Esimerkiksi vedenpelko eli veteen ja uimiseen liittyvät pelot sekä epävarmuus omasta kehosta ja omista taidoista voivat estää uimataidon kehittymistä (Keskinen, 2003, s. 275–281). Aiemmat kielteiset kokemukset uimaopetuksessa voivat vaikuttaa tuleviin uimaopetuskertoihin osallistumiseen heikentävästi (Keskinen ym., 2018, s. 14), kun taas varhaiset myönteiset kokemukset edistävät uintitunneille osallistumista ja uimataidon saavuttamista (SUH, 2022, s. 2).

Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia on aiemmin tutkittu laajemmin liikunnan oppiaineen osalta. Tehdyt tutkimukset osoittavat, että koululiikunnasta saadut kokemukset vaikuttavat suhtautumiseen oppiainetta kohtaan ja minäpystyvyyteen opettaa liikuntaa (Morgan & Bourke, 2008; Valtonen, 2016). Kielteisten kokemusten ja koetun huonommuuden tunteen onkin todettu olevan yhteydessä negatiiviseen opetushalukkuuteen (Penttinen, 2003, s. 81). Nimenomaan koulu-uintiin liittyvistä luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksista löytyy joitakin laadullisia kandidaatin tutkielmia. Luokanopettajaopiskelijoiden kokemusten ja luokanopettajakoulutuksen tarjoaman tuen tutkiminen on tärkeää, jotta uimaopetusta voitaisiin tulevaisuudessa kehittää ja parantaa vastaamaan lasten tarpeita uimataidon oppimisessa.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Uimataito ja vesipätevyys osana liikuntakasvatusta

Uimataidolle on olemassa erilaisia määritelmiä. Suomessa ja POPS:n arviointikriteereissä uimataito on määritelty pohjoismaisen määritelmän mukaisesti. Määritelmän mukaan uimataitoinen henkilö osaa syvään veteen pudottauduttuaan nousta pintaan ja uida yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään (SUH, 2022). Uimataidon saavuttamiseksi on lisäksi olemassa erilaisia tasoja. Alkeisuimataitoa edeltäviä taitoja kuten kastautumista, kellumista, liukumista ja sukeltamista kutsutaan vesitaidoiksi ja alkeisuimataito määritellään taitona uida 10 metrin matka yhtä uintitapaa käyttäen (SUH, 2022). Perusuimataidolla tarkoitetaan taitoa uida 50 metrin matka kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla (POPS, 2014a).

Uimataidon oppiminen, kuten muidenkin liikuntasuoritusien oppiminen, on motorista oppimista ja vaatii toistoja taidon saavuttamiseksi (Keskinen ym., 2018, s. 11). Motorinen oppiminen on aivojen ja hermoston välisen yhteistoiminnan tulos, jonka seurauksena ihminen oppii säätelemään tarkoituksenmukaisesti liikunnallista toimintaansa eli suorittamaan liikkeitä ja liikesarjoja (Keskinen ym., 2018, s. 11). Keskinen ja kumppaneiden (2018) mukaan liikkeiden oppiminen voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: kognitiiviseen, assosiatiiviseen ja automatisoitumisen vaiheeseen (s. 12). Kognitiivisessa eli tiedollisessa vaiheessa tutustutaan taitoon ja ymmärretään, miten se suoritetaan (s.12). Assosiatiivisessa vaiheessa idea on selvillä, liikkeitä yhdistellään ja oppiminen on tavoitehakuista, jolloin oppimista alkaa tapahtua ja liikkeiden suorittaminen helpottua (s.12). Automatisoitumisen vaiheessa taito on jo opittu ja liike on automatisoitunut (s.12).

Uimaan voi oppia minkä ikäisenä tahansa, mutta uimataidon herkkyyskausi on keskimäärin 3–7-vuoden iässä. Keskinen kumppaneineen (2018) toteavat, että optimaalisin aika uimaan oppimiselle on noin 5–7-vuotiaana (s. 24), ja uimaan oppimisen kokemus syntyy siitä, että pysyy uimalla jonkin aikaa pinnalla (Hakamäki, 2017, s. 10). Oppilaan tulisi hallita perusuimataito neljännen luokan loppuun mennessä (Sääkslahti ym., 2012, s. 153) ja suoriutua Pohjoismaisesta uimataitotestistä kuudesluokkaan mennessä (Hakamäki ym., 2012, s. 54) Samanaikaisesti viimeisimmät tutkimustulokset osoittavat, että suomalaislasten uimataito on heikentynyt huomattavasti. Vuonna 2016 kuudesluokkalaisista 76 prosenttia oli uimataitoisia, tuloksen ollessa vuonna 2022 enää 55 prosenttia (SUH, 2022).

Kuudesluokkalaisista siis jopa 45 prosenttia oli uimataidottomia tai heikon uimataidon omaavia (SUH, 2022). Tutkimuksessa myös havaittiin, että suuremmalla osalla pojista oli parempi uimataito kuin muilla vastaajilla (SUH, 2022). Yhtenä syynä uimataidon heikentymiseen pidetään korona-aikaa, jolloin koulu-uinteja ei pidetty (SUH, 2022).

Lasten heikentyneen uimataidon ja vuoden 2025 hukkumisten seurauksena SUH (2025b) on julkaissut uudet uimaopetuksen suositukset, joissa korostetaan uimataidon oppimisen lisäksi vesipätevyyttä. SUH:n (2025b) mukaan vesipätevyydellä tarkoitetaan ”erilaisia motorisia taitoja, tietoja sekä asenteisiin ja käyttäytymiseen liittyviä tekijöitä, joiden hallinta pienentää hukkumisriskiä merkittävästi”. Suositukset sisältävät 15 osa-aluetta kattaen motoriset taidot, turvallisuustiedot, asenteet ja hengenpelastuksen perusteet (SUH, 2025b). Näitä osa-alueita ovat uimataidon lisäksi muun muassa hengityksen kontrolloiminen, avovesiuiminen, hengenpelastustaidot ja vaatteet päällä uiminen (SUH, 2025b). Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton mukaan uimataidon puute on yksi merkittävimpiä syitä tapaturmaisissa kuolemantapauksissa (2025b).

Koulun uimaopetus ja vesipätevyys ovat osa laajempaa koulun liikuntakasvatusta.

Liikuntakasvatus määritellään suunnitelmalliseksi toiminnaksi, jolla pyritään tukemaan oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä sekä hyvinvointia (Sääkslahti ym., 2012, s. 5). POPS:iissa (2014a) liikuntakasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaan toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon sekä luoda positiivisia kokemuksia. Lisäksi tavoitteena on tukea liikkuvaa elämäntapaa (POPS, 2014a; Sääkslahti ym., 2012, s. 5). Liikuntakasvatus on siis tärkeä osa perusopetusta.

Eri vuosiluokilla liikuntakasvatus keskittyy eri liikunnan osa-alueisiin. Vuosiluokilla 1–2 opetuksessa painotetaan havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimista, yhdessä tekemistä, sosiaalisten taitojen kehittymistä ja myönteisiä kokemuksia leikin ja mielikuvituksen avulla (POPS, 2014a). Vuosiluokilla 3–6 opetus painottuu motoristen perustaitojen vakiinnuttamiseen ja monipuolistamiseen sekä sosiaalisten taitojen vahvistamiseen vuorovaikutuksen ja monipuolisuuden avulla (POPS, 2014a). Vuosiluokilla 7–9 painotus on perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa sekä myönteisen minäkäsityksen vahvistamisessa ja muuttuvan kehon hyväksymisessä erilaisten liikuntamuotojen ja -lajien avulla. (POPS, 2014a).

Liikuntakasvatuksen keskiössä ovat motivaatio (Jaakkola, 2010, s. 76), palaute (Sääkslahti ym., 2012, s. 14–15) ja positiiviset kokemukset, jotka vaikuttavat taitojen oppimiseen

(Jaakkola, 2010, s. 118). Liikuntakasvatuksesta saatuja positiivisia kokemuksia haastavat kuitenkin riittämättömät resurssit ja suuret ryhmäkoot (Morgan & Hansen, 2008, s. 42–43), opettajan kouluttamattomuus (Morgan & Bourke, 2008, s. 14–17), oppilaiden liikkumattomuus ja motivaation puute sekä taitotasojen kasvavat erot (Kokkonen ym., 2019, s. 112–116).

2.2 Uimaopetus perusopetuksessa

POPS:issa (2014b) uimaopetus on ainut konkreettisesti mainittu liikuntamuoto ja sen järjestäminen peruskoulussa on pakollista. Perusteissa on asetettu myös tavoitteet uimaopetukselle. Yleisesti peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden tavoitteena on opettaa uimataito ja pelastautuminen vedestä vuosiluokilla 1–6 ja kehittää uimataitoa ja harjoitella vesipelastustaitoja vuosiluokilla 7–9 (POPS, 2014b). Tarkemmin eriteltyinä vuosiluokilla 1–2 tavoitteena on “tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito”, vuosiluokilla 3–6 “opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä” sekä vuosiluokilla 7–9 “vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä” (POPS, 2014b). Suomen Uimaopetus- ja hengenpelastusliiton asettama suositus on, että uimaopetusta annettaisiin oppilaille kuusi kertaa lukuvuodessa, jotta tavoitteet voitaisiin saavuttaa (Opetushallitus ym., 2020). Kuitenkin kuntakohtaisissa opetussuunnitelmissa on eroja uimaopetuksen toteuttamisen osalta (Kuntaliitto, 2025).

Erot uimaopetuksessa kuntien välillä näkyvät kuntien resursseissa, kuten uimaopetuskertojen määrän vaihtelevuutena sekä uimahallien ja opetuslaitosten laadussa ja lukumäärässä (Kuntaliitto, 2025). Lisäksi koulu- ja kuntakohtaisissa opetussuunnitelmissa painotetaan vaihtelevasti uimaopetuksen eri sisältöjä ja uimaopetuksen merkitys eri kunnissa vaikuttaa järjestettävän uimaopetuksen laajuuteen ja panostukseen (Kuntaliitto, 2025). Koulun uimaopetuksen lisäksi monet järjestöt ja kunnat järjestävät muuta uimakoulu- ja uimaharrastustoimintaa, mutta myös niiden toteutuksessa ja saavutettavuudessa on vaihtelua (SUH, 2024).

Sääkslahden ym. (2012) mukaan koulun uimaopetuksesta vastaa koulutuksen saanut uimaopettaja, liikunnanopettaja tai luokanopettaja (s. 151). Laki kuitenkin ei määritä, millainen koulutus uintia opettavalla tulisi olla. Tutkimustietoa siitä, kuinka moni luokanopettaja tai liikunnanopettaja pitää uintia ilman uinninopetuksen koulutusta ei ole saatavilla. Suomen Opettajaksi opettavien Liiton mukaan uinninopetus on kuitenkin

käytännössä monilla paikkakunnilla kouluttamattoman luokanopettajan vastuulla (SOOL, 2025). Luokanopettajan katsotaan voivan opettaa uintia, jos hänellä on siihen riittävät pedagogiset valmiudet ja hän on kykeneväinen huolehtimaan oppilaiden turvallisuudesta (SOOL, 2025). Vaikka luokanopettaja ei opettaisikaan uintia, hän on vastuussa oppilaidensa hengestä uimaopetuskertojen ajan, ja tutulla luokanopettajalla on tärkeä rooli oppilaidensa uimataidon saavuttamisen tukemisessa ja kehittämisessä (Sääkslahti, 2012, s. 151).

2.3 Luokanopettajaopiskelijoiden valmiudet opettaa liikuntaa

Nupposen ja Penttisen (2009, s. 132–134) mukaan luokanopettajakoulutus ei välttämättä anna riittäviä valmiuksia liikunnan opettamiseen. Myös Heikinaro-Johansson ja Lyyra (2018, s. 18–20) ovat tehneet saman havainnon. Morgan ja Bourke (2008) ovat tutkineet ei-liikuntaan erikoistuneiden luokanopettajaopiskelijoiden (n = 386) ja luokanopettajien (n = 53) kouluaikaisia liikuntakokemuksia ja niiden vaikutusta liikunnan opettamiseen. Heidän tutkimuksensa vastauksista ilmeni, että monilla oli yksipuolisia kokemuksia koululiikunnasta ja ne koostuivat pääosin peleistä ja vähäisestä opetuksesta (Morgan & Bourke, 2008). Lisäksi tuloksista selvisi, että niillä, joilla oli enemmän negatiivisia kokemuksia, olivat epävarmempia liikunnan opettamisen suhteen, ja kaikkien vastaajien itsevarmuus liikunnan oppiaineen opetuksen osalta oli keskiarvoltaan kohtalaisella tasolla (Morgan & Bourke, 2008). Uinti kuului vähiten mieluisimpien opettavien sisältöjen joukkoon (Morgan & Bourke, 2008).

Väitöskirjassaan Valtonen (2016) tutki luokanopettajaopiskelijoiden kehittymistä liikunnan oppiainetta opettaviksi ja tekijöitä, jotka olivat yhteydessä opettajuuden rakentumiseen. Tuloksista ilmeni, että luokanopettajaopiskelijat korostivat luokanopettajakoulutuksen liikunnassa sellaisia tavoitteita, joiden he kokivat puuttuneen omina kouluaikoinaan (Valtonen, 2016). Esimerkiksi he, joilla oli ollut heikommat arvosanat liikunnasta, nostivat esille positiivisten kokemusten saamisen luokanopettajakoulutuksessa (Valtonen, 2016). Tutkimuksessa myös havaittiin, että opettajakoulutuksen alussa liikuntatunneilla koetut negatiiviset tuntemukset olivat erityisen voimakkaassa negatiivisessa yhteydessä halukkuuteen opettaa liikuntaa ammattiin valmistuttua (Valtonen, 2016). Kuitenkin luokanopettajakoulutuksessa liikuntaa opiskeltuaan moni opiskelijoista suhtautui myönteisemmin liikunnan opettamiseen (Valtonen, 2016).

2.4 Uintikokemukset koulun uimaopetuksessa

Tyttöjen ja poikien koululiikuntaan liittyviä kokemuksia ja mielipiteitä mittaavassa tutkimuksessa (Heikinaro-Johansson ym., 2011, s. 254) osallistujilta kysyttiin kolmea mieluisinta koululiikuntalajia. Kysymykseen vastasi 802 poikaa ja 794 tyttöä (Heikinaro-Johansson ym., 2011, s. 254). Pojilla uinti oli listan yhdeksäntenä kymmenestä, ja tytöt eivät listanneet uintia ollenkaan mieluisimpien liikuntalajien joukkoon (Heikinaro-Johansson ym., 2011, s. 254).

Kokemuksilla on keskeinen merkitys oppilaiden uimataidon oppimisessa ja kehittämisessä (Keskinen ym., 2018, s. 14). Aiemmat kielteiset kokemukset uimaopetuksessa voivat vaikuttaa tuleviin uimaopetuskertoihin osallistumiseen heikentävästi (Keskinen ym., 2018) estäen uimataidon saavuttamisen (Keskinen, 2018, s. 20). Samanaikaisesti varhaiset myönteiset kokemukset edistävät uintitunneille osallistumista ja uimataidon saavuttamista (SUH, 2022, s. 2). Ikäviä kokemuksia voidaan korvata myönteisillä kokemuksilla, kuten esimerkiksi luotettavalla opettajalla, erilaisilla apuvälineillä sekä lämpimällä ja matalalla allasvedellä (Keskinen, 2003, s. 279–280).

SUH:n (2022) kuudesluokkalaisten (n=1798) uimataitoa mittaavassa tutkimuksessa oppilaat vastasivat uintitunneille osallistumista ja uimataidon kehittymistä eniten estävistä tekijöistä omaan kehoon liittyvän epävarmuuden (27 %), riisuutumisen ja peseytymisen muiden nähden (26 %) sekä tylsät uintituntien sisällöt (22 %). Tyttöillä oli huomattavasti poikia enemmän kielteisiä kokemuksia uimaopetukseen osallistumisesta (SUH, 2022). Tutkimuksen tuloksista myös ilmeni, että mitä heikompi uimataito, sitä enemmän epämiellyttävät kokemukset ja tuntemukset vaikuttivat koulun uimaopetukseen osallistumiseen (SUH, 2022). Pro Gradu -tutkielmassa (Palm, 2020), jossa tutkittiin 5–6-vuotiaiden kokemuksia uimakoulusta, havaittiin aiempien vedessä olo kokemusten vaikuttavan siihen, mitä lapset pitävät uimaopetuksessa myönteisenä tai kielteisenä. SUH (2022) tutkimuksessaan vahvistaa varhaisten kokemusten olevan merkityksellisiä myöhemmin kouluiässä.

3 Tutkimusongelmat

- 1) Millainen uimataito luokanopettajaopiskelijoilla on?
- 2) Millaisia kokemuksia ja ajatuksia luokanopettajaopiskelijoilla on koulu-uinnista?
- 3) Millaiset valmiudet luokanopettajaopiskelijoilla on opettaa uintia?

4 Menetelmä

Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän tarkoitus on kuvata aineistoa tilastollisesti ja ymmärtää aiheen yleisyyttä (Vilkka, 2025, luku 3). Valitun tutkimusmenetelmän avulla kerätään laajaa ja monipuolista tietoa luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksista ja ajatuksista liittyen uimaopetukseen. Aineistonkeruumenetelmänä tutkimuksessa hyödynnettiin sähköistä kyselylomaketta (Liite 2) mahdollisimman suuren otoksen saavuttamiseksi. Kyselylomake on tavallisimmin käytetty tapa kerätä aineistoa kvantitatiivisissa tutkimuksissa (Vilkka, 2025, luku 4) ja sähköisen kyselylomakkeen avulla voidaan kerätä laajasti tietoa suurelta joukolta lyhyessä ajassa (Cohen, 2018, luku 17.3).

4.1 Osallistujat

Tutkimukseen osallistui 170 luokanopettajaopiskelijaa kolmesta Suomen yliopistosta. Osallistuneista 87 prosenttia oli naisia ($n = 148$), 11 prosenttia miehiä ($n = 18$) ja kaksi prosenttia muunsukupuolisia tai sellaisia, jotka eivät halunneet tuoda tutkimuksessa ilmi sukupuoltaan ($n = 4$). Osallistujat olivat vuosina 1974–2006 syntyneitä 1.–5. tai ylemmän vuosikurssin opiskelijoita. Osallistujista 70 prosenttia opiskeli Turun yliopistossa ($n = 120$), 22 prosenttia Jyväskylän ($n = 37$) ja loput kahdeksan prosenttia Helsingin yliopistossa ($n = 13$).

4.2 Aineistonkeruu ja analysointi

Aineistonkeruuvaihtoa tutkimuksessa ohjasi tutkimusaiheen arkaluonteisuus, sillä aihe voi herättää vastaajissa vaikeita tunteita tai ikäviä kokemuksia osallistumisesta koulun uimaopetukseen. Nimettömänä vastaaminen kyselyyn voi tuntua vastaajasta helpommalta, kuin esimerkiksi haastattelututkimukseen osallistuminen. Kysely onkin yleisesti käytetty tapa, kun käsitellään arkaluonteisia kysymyksiä (Vilkka, 2025, luku 4.)

Kyselylomake sisälsi kaiken kaikkiaan 38 kysymystä, jotka oli luokiteltu viiteen osioon. Kyselyn ensimmäisessä osiossa kysyttiin taustatietoja, joita olivat ikä, sukupuoli, suoritettujen opintovuosien määrä ja opiskelukaupunki. Toinen osio sisälsi monivalintakysymyksiä uimaopetuksesta peruskouluajoilta. Osion kysymykset perustuivat Suomen uimataito- ja hengenpelastusliiton (2022) kyselyyn, jota on käytetty 3.- ja 6.-luokkalaisille pidettävissä uimataitotutkimuksissa. Valmiiden kysymysten käyttöön pyydettiin lupa Suomen

Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitolta. Myös kolmas osio käsitteli uimaopetusmuistoja muodostuen itse kootuista kysymyksistä, ja niiden tarkoituksena oli tarkentaa edellä mainitun SUH:n (2022) kysymyksiä. Neljännessä osiossa osallistujilta kysyttiin heidän mielipiteitään liittyen uimaopetuksen järjestämiseen itse koottujen kysymysten avulla. Myös viimeinen osio koostui itse kootuista kysymyksistä, jotka liittyivät luokanopettajaopiskelijoiden ajatuksiin luokanopettajakoulutuksen antamista valmiuksista opettaa uintia. Itse kootut kysymykset perustuivat tämän tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen.

Kysely sisälsi suljettujen kysymysten lisäksi myös avo- eli puolistrukturoituja kysymyksiä. Niiden tarkoituksena tutkimuksen kannalta oli ymmärtää ilmiötä syvällisemmin, sillä yleisesti suljetut eli strukturoidut kysymykset antavat pinnallisemman otoksen puolistrukturoituihin kysymyksiin verrattuna (Vilkka, 2025, s. 116–118). Strukturoituihin kysymyksiin oli mahdollista vastata nopeammin kuin puolistrukturoihin, ja puolistrukturoitujen kysymysten vapaaehtoisuuden taustalla oli keino vähentää kyselytutkimuksille ominaista katoa. Kadolla tarkoitetaan otokseen valittujen henkilöiden puuttumista aineistosta, mikä heikentää tutkimuksen luotettavuutta ja voi vaikeuttaa tulosten yleistämistä koskien tutkimuksen perusjoukkoa (Cohen ym., 2018, luku 12). Kadon syynä voi olla esimerkiksi osallistujan tavoittamattomuus, tutkimukseen vastaamisen kesken jättäminen, aiheen arkaluontoisuus, motivaation puute tai kyselyn vaikeus tai pituus (Cohen ym., 2018, luku 14).

Kyselytutkimukselle on ominaista, että katoa tapahtuu, mutta sitä voi kuitenkin ennakoida tehtävillä tutkimusvalinnoilla ja riittävän suurella otoskokoilla sekä tarvittaessa otoskoko kasvatamalla (Cohen ym., 2018, luku 12). Tutkimuksessa huomioitiin kadon mahdollisuus jo ennen aineistonkeruuta. Kyselylomake valmistettiin huolellisesti, esitettiin ja saadun palautteen pohjalta kyselyä rajattiin ja kysymystenasettelua muokattiin selkeämmäksi, jotta vastaaminen olisi osallistujalle yksinkertaista (Vilkka, 2025, luku 4).

Osallistumispyyntö lähetettiin Suomen kaikkiin yliopistoihin, joissa koulutetaan luokanopettajia. Osallistumispyyntö lähetettiin sähköpostitse joko suoraan opiskelijalle tai ainejärjestölle, joka välittäisi pyynnön opiskelijoilleen. Tutkimuksessa aiheutui katoa jo tiedonkeruun ensivaiheessa, sillä osa ainejärjestöistä ei lähettänyt osallistumispyyntöä eteenpäin eikä kysely saavuttanut kaikkia luokanopettajaopiskelijoita. Aineistoa kerättiin osittain loma-aikana joulukuun 2025 ja tammikuun 2026 aikana, mikä todennäköisesti vaikutti myös vastauskadon ja osallistumatta jättämisen määrään. Myös aiheen

arkaluonteisuus saattoi vaikuttaa katoon. Lisäksi 135 jätti kyselyn vastaamisen kesken. Kesken jättäminen tapahtui yleisimmin lomakkeen ensimmäisellä sivulla esitettävässä saatekirjeessä. Saatekirje on keskeinen kyselytutkimuksissa ja siinä esitellään olennaiset tiedot tutkimuksesta ja siihen osallistumisesta (Vilkka, 2025, luku 7). Tutkimuksen saatekirje sisälsi muun muassa tietoa tutkimuksen kohderyhmän koosta, osallistujien nimettömyydestä, aineistosta ja avokysymysten vapaaehtoisuudesta sekä aineiston asianmukaisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä viiden vuoden kuluttua. Saatekirjeen avulla osallistumispyynnön saanut voi punnita osallistumistaan (Vilkka, 2025, luku 7).

Kerätty aineisto käytiin läpi ja avovastauksia luokiteltiin kategorioihin aineistolähtöisen koodauksen avulla. Tulokset siirrettiin Webropolista SPSS-aineistonanalyysiohjelmaan aineiston käsittelyä varten. Aluksi muuttujien nimet ja selitteet muutettiin kuvaavimmiksi, minkä jälkeen aineisto tarkistettiin virheellisten tai puuttuvien tietojen osalta. Seuraavaksi Likert-asteikon skaalat muutettiin niin, että isoin arvo vastaa myönteistä vastausasennetta.

Aineistosta etsittiin tilastollisia merkitsevyyksiä Spearmanin korrelaatiotestin avulla (Tähtinen ym., 2020, s. 104–108) ja sukupuolten välisiä eroja tarkasteltiin ristiintaulukoinnin ja Khiin neliötestin avulla (Tähtinen ym., 2020, s. 86–92). Koska miehiä oli huomattavasti vähemmän, tulosten luotettavuuden varmistamiseksi tehtiin vielä Fisherin testi (Tähtinen ym., 2020, s. 92–93). Lisäksi koetuista valmiuksista luotiin summamuuttuja (Taulukko 1). Summamuuttujilla vähennetään muuttujien määrää tiivistäen aineistoa (Tähtinen ym., 2020, s. 80). Asteikon sisäistä johdonmukaisuutta tarkasteltiin Cronbachin alphalla, jossa 0,70 on hyväksyttävä arvo (Tähtinen ym., 2020, s. 167). Reliabiliteetti oli erittäin hyvä ($\alpha = 0,86$) eli asteikon väittämät mittaavat samaa ilmiötä johdonmukaisesti ja muodostavat rakenteellisesti yhtenäisen kokonaisuuden (Tähtinen ym., 2020, s. 165–168).

Taulukko 1 Summamuuttuja opetusvalmiuksista (n=170)

Summamuuttuja	Osioiden lukumäärä	Korrelaatiot	Keskiarvo	Keskihajonta	Alpha
Opetusvalmiudet	4	0,48–0,74	10,63	2,95	0,86

4.3 Tutkimusetiikka

Tutkimuksen eettisyydestä huolehdittiin koko tutkimusprosessin ajan noudattamalla Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2019) määrittelemiä hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, jotka ohjaavat ihmisiin kohdistuvaa tutkimusta (s. 4).

Hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden mukaisesti osallistujien valinta perustui vapaaehtoisuuteen ja heidän mahdollisuuteensa kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen missä tahansa vaiheessa vastaamista (TENK, 2019, s. 8). Tutkimuksessa pidettiin huolta siitä, että osallistuminen tai osallistumatta jättäminen ei aiheuttanut osallistujalle haittaa tai vahinkoa (TENK, 2019, s. 16–17). Osallistujat päättivät tutkimukseen osallistumisesta itse (TENK, 2019, s. 9–10) ja vastasivat kyselyyn ilman tutkijan läsnäoloa. Ennen kyselyyn vastaamista, osallistujat saivat luettavaksi saatekirjeen (Liite 1) ja tietosuojailmoituksen (Liite 3), jotka sisältävät Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksen mukaisesti tietoa tutkimuksen toteutuksesta, tavoitteista ja osallistujien oikeuksista sekä henkilötietojen käsittelystä (2019, s. 8–9).

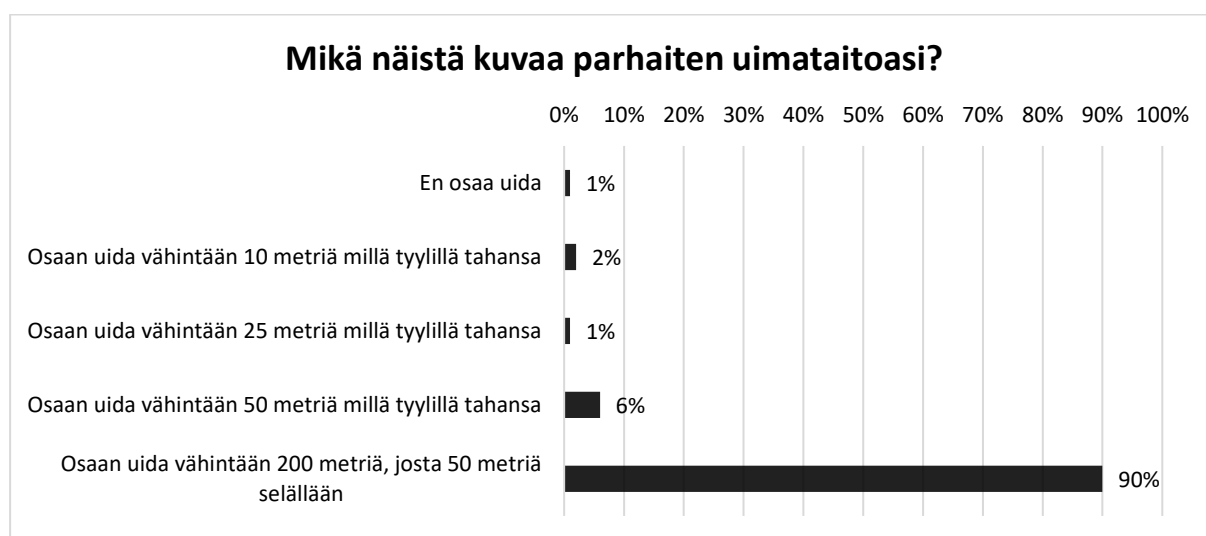
Tutkimuksessa erityisen tärkeää oli osallistujien tietosuojaja ja anonymisointi (Vilkkä, 2025, luku 2). Taustatietojen lisäksi muita henkilötietoja tai tunnistettavia tietoja osallistujista ei kerätty osallistujien yksityisyyden suojelemiseksi (TENK, 2019, s. 11–13). Annettuja vastauksia käsiteltiin siten, että yksittäisiä henkilöitä ei voitu tunnistaa. Avoimista vastauksista poistettiin tiedot, joista mahdollisesti olisi voinut tunnistaa henkilön ja taustamuuttujat luokiteltiin mahdollisimman suuriin luokkiin tunnistamisen riskin minimoimiseksi. Myöskään ylimääräisiä kysymyksiä, joita ei tarvittu tutkimuskysymysten kannalta, ei kerätty (TENK, 2019, s. 12).

Aineisto kerättiin Webropol-alustalla tietoturvallisuuden takaamiseksi ja aineisto siirrettiin tietoturvalliseen SPSS aineistonanalyysiohjelmaan. Ainoastaan tutkimuksen tekijällä ja ohjaajalla oli pääsy aineistoon. Aineistoa käytettiin vain tämän tutkimuksen tarkoituksiin ja sitä säilytetään korkeintaan viiden vuoden ajan aineistonkeruun alkamisesta lähtien, minkä jälkeen se tuhoetaan asianmukaisesti. Näiden toimenpiteiden avulla pyrittiin vahvistamaan tutkimuksen luotettavuutta, varmistamaan eettisyys sekä säilyttämään osallistujien luottamus.

5 Tulokset

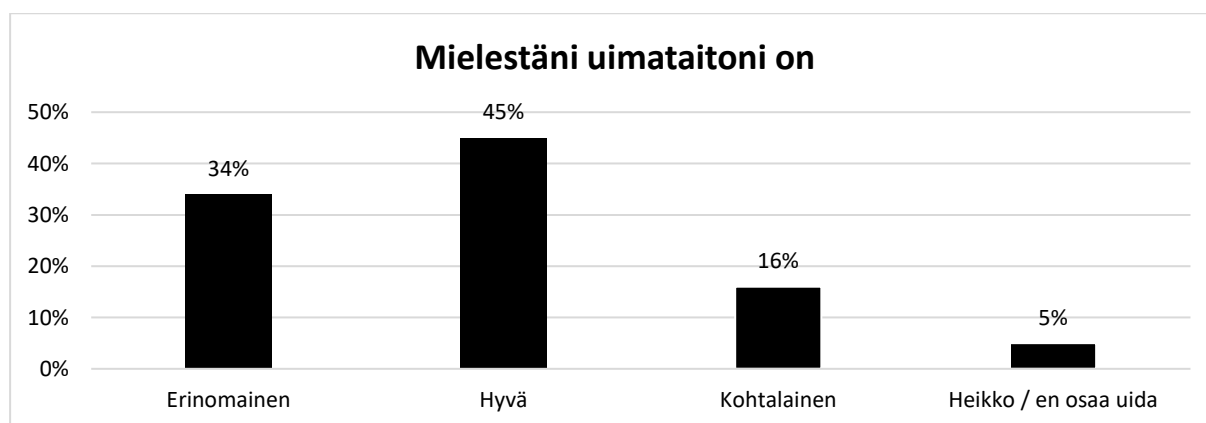
5.1 Luokanopettajaopiskelijoiden uimataito

Tutkimustuloksista ilmenee, että opiskelijoista valtaosa (90 %) osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Loput vastaajista (10 %) jakautuvat seuraavasti: kuusi prosenttia osaa uida vähintään 50 metriä millä tyylillä tahansa, yksi prosentti kertoo, että ei osaa uida, kaksi prosenttia osaa uida vähintään 10 metriä millä tyylillä tahansa ja yksi prosentti osaa uida vähintään 25 metriä millä tyylillä tahansa.

Kaavio 1 Mikä näistä kuvaa parhaiten uimataitoasi? (n=170)

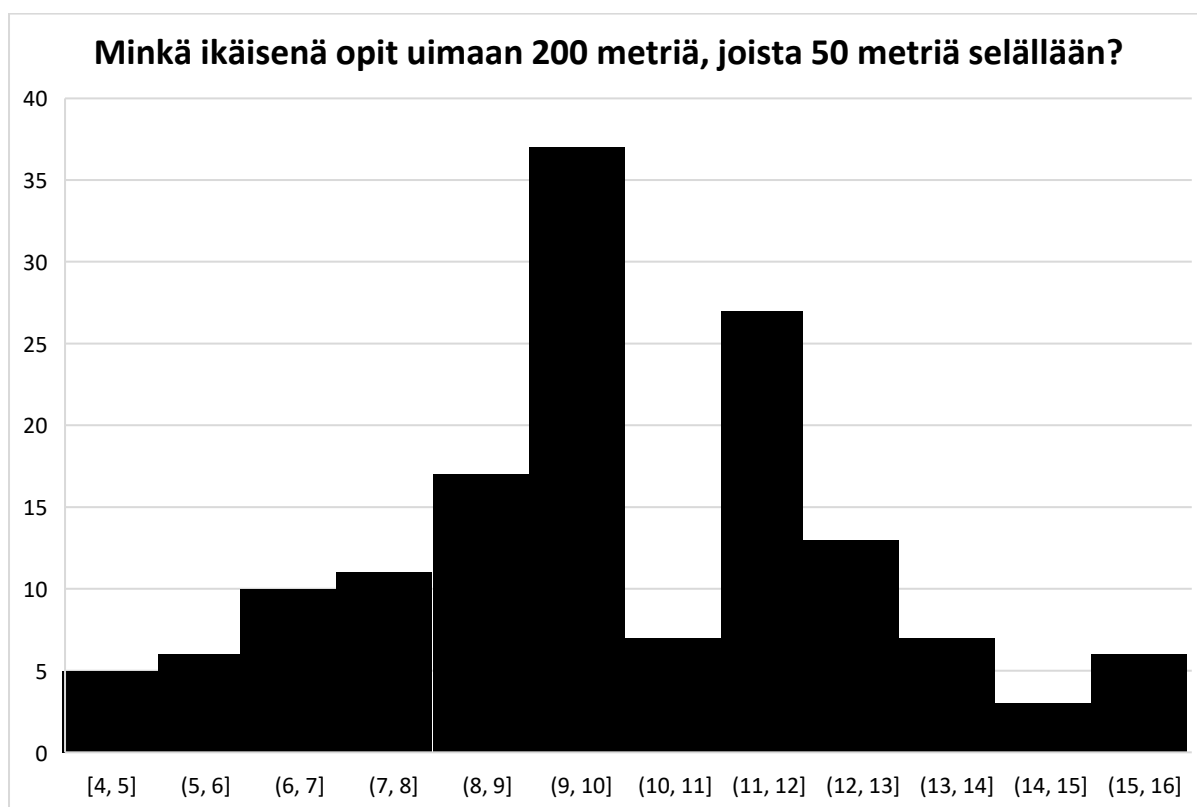
Tuloksista saadaan selville, että luokanopettajaopiskelijoista 34 prosenttia kokee uimataitonsa erinomaiseksi, 45 prosenttia hyväksi ja 16 prosenttia kohtalaiseksi. Heistä viisi prosenttia kokee uimataitonsa heikoksi tai kertoo, että ei osaa ollenkaan uida. Sukupuolen ja uimataidon välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ($p \approx 0,48$).

Kaavio 2 Koettu uimataito (n=170)

Opiskelijoiden koettu uimataito sekä uimataidon taso korreloivat merkitsevästi keskenään ja korrelaatio on kohtalaisen positiivinen ($\rho = 0,430$, $p < 0,001$). Toisin sanoen, mitä paremmaksi vastaajat arvioivat uimataitonsa, myös sitä uimataitoisempia he ovat ja mitä heikommaksi he arvioivat uimataitonsa, sitä heikompi heidän uimataitonsa on.

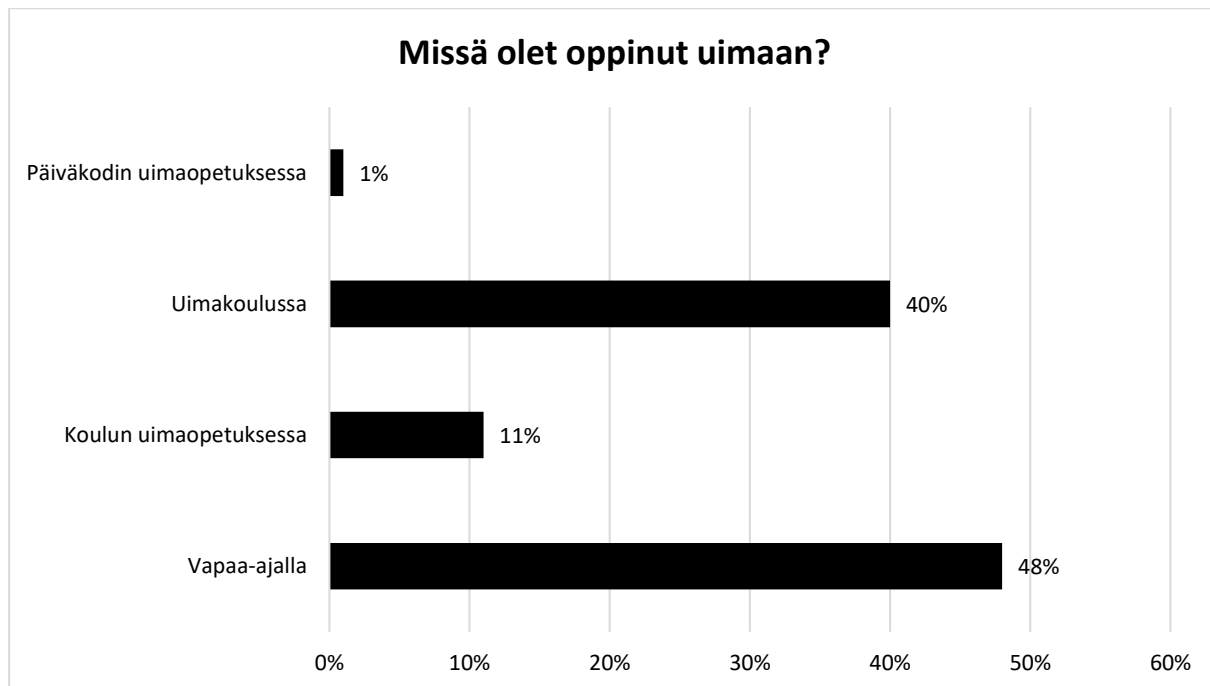
Tuloksista ilmenee, että Pohjoismaisen määritelmän täyttävän uimataidon oppimisen keski-ikä on 10,4 vuotta ($SD = 2,59$). Ikäjakauma on melko tasainen ja painottuu keskikohtaan 8–13 vuoden ikään, ja eniten uimaan on opittu 10 vuoden iässä, mikä näkyy huippuna ikäjakaumassa. Lisäksi kolme vastaajista on oppinut myöhemmin aikuisiällä uimaan 200 metriä, joista 50 metriä selällään.

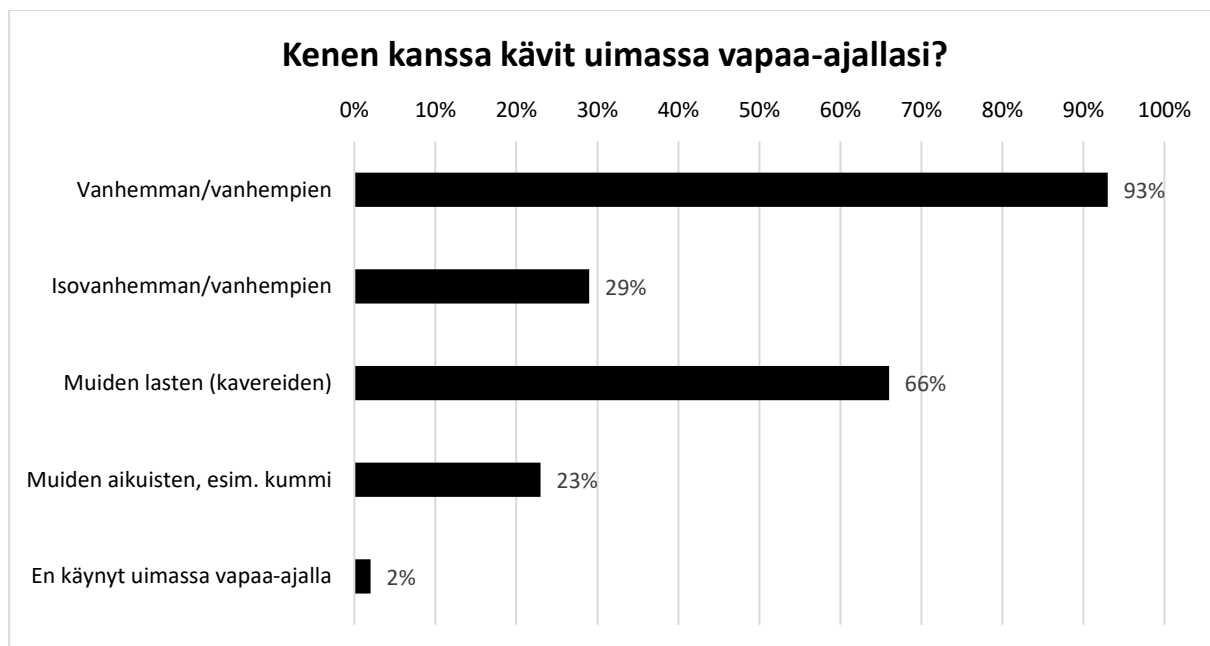
Kaavio 3 Minkä ikäisenä opit uimaan 200 metriä, joista 50 metriä selällään? Kaavion tuloksista on jätetty ulkopuolelle ne, jotka eivät yltäneet määritelmään tai ovat oppineet taidon aikuisiällä ($n=149$, $ka=10,4$, $SD=2,59$)

Vastaajista melkein puolet (48 %) on oppinut uimaan vapaa-ajalla. Tuloksista ilmenee, että vastaajista 11 prosenttia on oppinut koulun uimaopetuksessa, 40 prosenttia uimakoulussa ja yksi prosentti päiväkodin uimaopetuksessa. Vastanneista suurin osa (93 %) on käynyt uimassa vanhempiansa kanssa ja reilusti yli puolet (66 %) kavereiden kanssa, 29 prosenttia

isovanhempien ja 23 prosenttia muiden aikuisten kanssa. Osallistujista kaksi prosenttia ei käynyt vapaa-ajallaan ollenkaan uimassa.

Kaavio 4 Missä olet oppinut uimaan? (n=170)

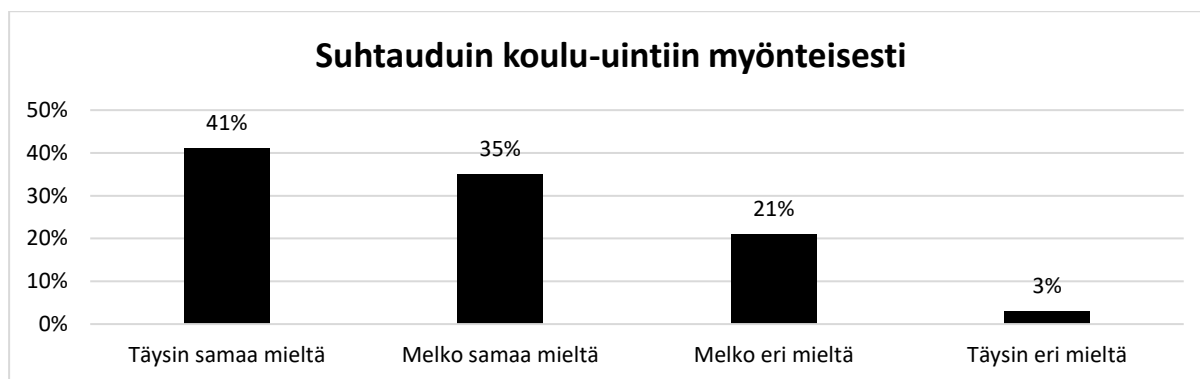

Kaavio 5 Kenen kanssa kävit uimassa vapaa-ajallasi? (n=170)

5.2 Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia koulu-uinnista

Tuloksista selviää, että valtaosa vastaajista (76 %) suhtautui koulun uimaopetukseen myönteisesti (41 % täysin samaa mieltä ja 35 % melko samaa mieltä). Sukupuolen ja

kokemusten väliltä ei löydy tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ($p \approx 0,52$) eli naiset ja miehet jakautuvat kokemusten suhteen hyvin samankaltaisesti.

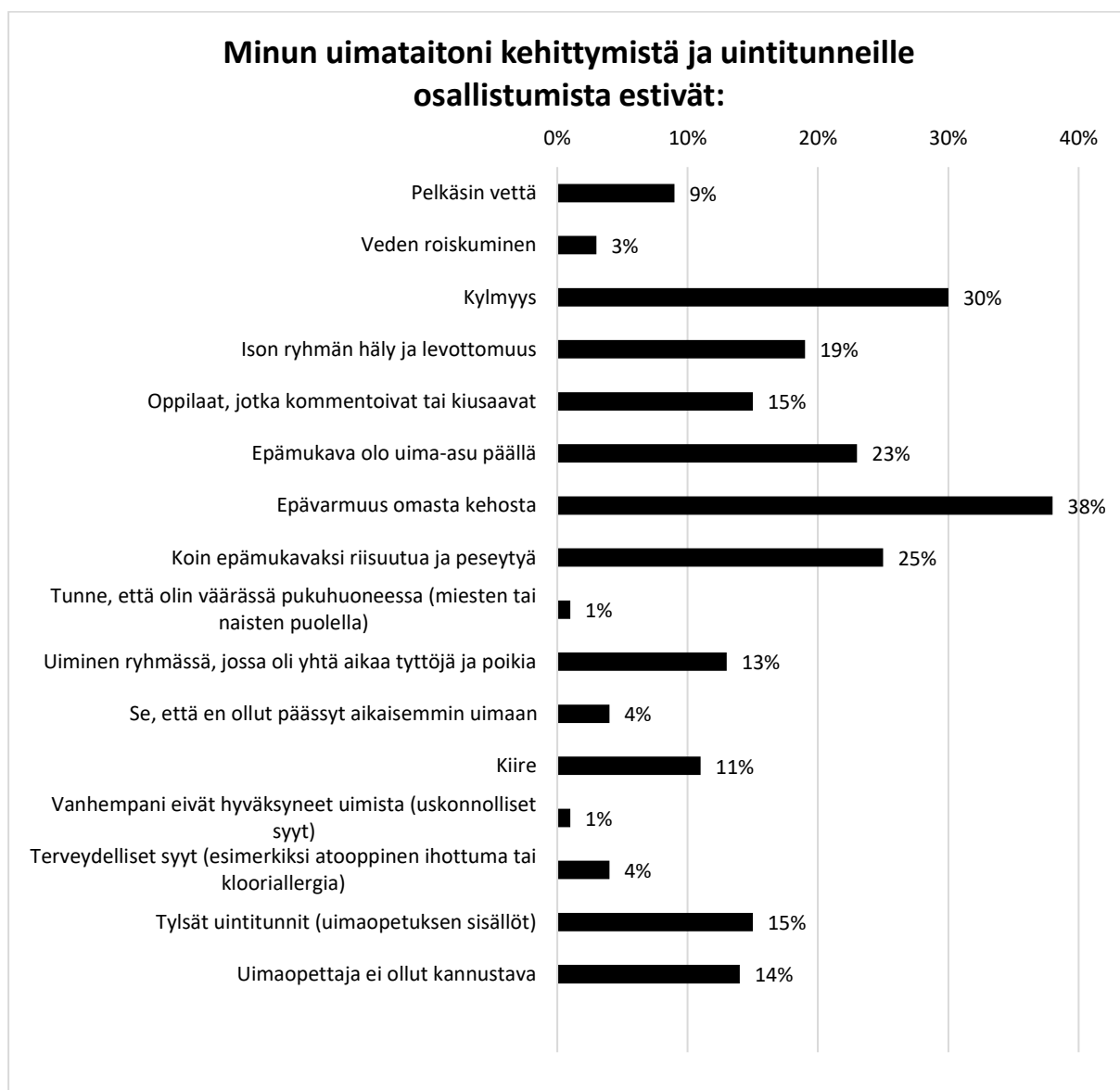
Kaavio 6 Suhtauduin koulu-uintiin myönteisesti (n=170)

Analyysin tuloksista ilmenee, että koettu uimataito ja suhtautuminen koulu-uintiin korreloivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi keskenään ($p = 0.434$, $p < 0,001$). Toisin sanoen, mitä uimataitoisempi on, sitä myönteisemmin osallistuu koulun uimaopetukseen ja päinvastoin. Valtaosa (83 %) osallistujista kokee, että uintitunneille osallistumista ovat innostaneet ja uimataitoa kehittäneet vapaa-ajalla uiminen. Myös uimaseurassa harrastaminen (22 %), kivat luokkakaverit (38 %), mielenkiintoiset uintituntien sisällöt (36 %) ja opettajan neuvot sekä kannustus (31 %), riittävä yksityisyys pukeutumis- ja peseytymistiloissa (12 %) ja luvan kanssa pyyhe päällä uima-altaalle tuleminen (3 %) ovat lisänneet uintitunneille osallistumista ja kehittäneet uimataitoa.

Kaavio 7 Minkälaiset asiat innostivat osallistumaan uintitunneille ja auttoivat uimataitoni kehittymistä? (n=170)

Vastaavasti uintitunneille osallistumista ja uimataidon kehittymistä ovat estäneet epävarmuus omasta kehosta (38 %), epämukavuuden kokemus riisuutumisen ja peseytymisestä muiden nähden (25 %) sekä epämukava olo uima-asu päällä (23 %). Myös kylmyys (30 %), ison ryhmän häly ja levottomuus (19 %), kommentointi ja kiusaaminen (15 %), tylsät uintitunnit (15 %), kiire (11 %) sekä opettajan kannustamattomuus (14 %) on koettu estävinä tekijöinä. Lisäksi vastauksista ilmeni, että vähemmistö on kokenut veden roiskumisen (3 %), veden pelkäämisen (9 %), tunteen väärässä pukuhuoneessa olosta (1 %), uskonnolliset (1 %) ja terveydelliset syyt (4 %) uimataidon kehittymistä ja uintitunneille osallistumista estävinä tekijöinä.

Kaavio 8 Minun uimataitoni kehittymistä ja uintitunneille osallistumista estivät (n=170)

Lisäksi 13 prosenttia osallistujista vastaa uimataidon kehittymistä ja uintitunneille osallistumista estävänä tekijänä uimisen sellaisessa ryhmässä, jossa on samanaikaisesti tyttöjä ja poikia. Tuloksista ilmenee, että vastaajista 92 prosenttia kertoo opetuksen olleen kaikille yhteistä ja 45 prosenttia vastaa opetuksen olleen tytöille ja pojille erikseen.

Yli puolet eli 56 prosenttia vastaajista osallistui aina koulu-uintiin. Neljäkymmentäneljä prosenttia ei osallistunut jokaiselle kerralle tai koskaan ja heistä 18 prosenttia korvasi jollain tavalla poissaolon ja 26 prosenttia ei korvannut poissaoloa. Avovastauksista (n = 30) ilmenee, että korvaavana tehtävänä oli ollut joko kävelylenkki (47 %), kuntosali- tai lihaskuntoharjoittelua (18 %), itsenäinen uinti vapaa-ajalla (18 %), opettajan järjestämä korvaava uintikerta (12 %) tai uintiin liittyvä teoriatehtävä (9 %). Yli puolet vastaajista kokee, että koulun uimaopetuksesta on liian helppo jättäytyä pois (25 % täysin samaa mieltä ja 53 % melko samaa mieltä). Samalla 62 prosenttia kannattaa vaihtoehtoisia suoritustapoja ja 38 prosenttia suhtautuu vaihtoehtoisiin suoritustapoihin kielteisesti.

Kysyttäessä järjestettiin koulun uimaopetusta myös muualla kuin uimahallissa, vain kuusi prosenttia vastaa myöntävästi ja 94 prosenttia vastaa kieltävästi. Suurin osa eli 83 prosenttia vastanneista on osallistunut uimaopettajan uinninopetukseen, 49 prosenttia liikunnanopettajan tai muun koulun opettajan opetukseen ja 35 prosenttia oman luokanopettajan uimaopetukseen. On siis yleisempää, että uintia on opettanut uimaopettaja, liikunnanopettaja tai muu opettaja kuin oma luokanopettaja.

Kaavio 9 Uimaopetusta opetti (n=170)

Luokanopettajaopiskelijat suhtautuvat myönteisesti siihen, että koulussa järjestään uimaopetusta (69 % on täysin samaa mieltä ja 28 % melko samaa mieltä) ja he ovat lähes yksimielisiä uimataidon tärkeydestä (99 % täysin samaa mieltä ja 1 % melko samaa mieltä). Ulkonäköpaineiden ei katsota olevan syy uimaopetuksen vähentämiselle yläkoulussa: 89 prosenttia on tästä vähintään melko samaa mieltä ja vain 11 prosenttia kannattaa opetuksen vähentämistä ulkonäköpaineiden vuoksi. Alakoulun uimaopetuksen lisäämistä taas kannattaa selkeä enemmistö eli 92 prosenttia vastaajista (58 % täysin samaa mieltä, 34 % melko samaa mieltä) ja kukaan vastaajista ei ole täysin eri mieltä.

Taulukko 2 Osallistujien mielipiteitä uimataidosta ja uimaopetuksesta prosentteina (n=170)

	Täysin samaa mieltä (%)	Melko samaa mieltä (%)	Melko eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)
Mielestäni koulun tehtävä on järjestää uimaopetusta	69	28	5	0
Mielestäni uimataito on tärkeä taito	99	1	0	0
Mielestäni koulun uimaopetuksesta on liian helppo jättäytyä osallistumasta	25	53	21	1
Mielestäni pitäisi järjestää enemmän vaihtoehtoisia tapoja suorittaa koulun uimaopetusta	26	36	35	3
Mielestäni uimaopetusta tulisi vähentää yläkoulussa ulkonäköpaineiden vuoksi	2	9	40	49
Mielestäni uimaopetusta tulisi lisätä alakoulussa	58	34	8	0

Osallistujista alle puolet (42 %) vastaa koronarajoitusten vaikuttaneen peruskouluaiikoina uimiseen. Heistä 14 prosenttia vastaa uimahalli- tai kylpyläkäyntien jääneen pois ja 11 prosenttia vastaa käyntien vähentyneen. Seitsemän prosenttia ilmoittaa uineensa korona-aikana enemmän ja kahdeksan prosenttia kertoo uineensa vain luonnonvesissä. Kaksi prosenttia vastaajista on alkanut vältellä korona-aikana uimista ja vedessä olemista.

Kaavio 10 Miten koronarajoitukset vaikuttivat uimiseesi? (n=170)

5.3 Luokanopettajaopiskelijoiden valmiudet opettaa uintia

Suuri osa vastaajista (71 %) on osallistunut luokanopettajakoulutuksen monialaisten liikunnan uintiin, kun taas 11 prosenttia on jättänyt osallistumatta ja 18 prosenttia ei ole vielä osallistunut. Tuloksista saadaan selville, että koronan koetaan vaikuttaneen uintikerran toteutukseen 16 prosentin mielestä. Luokanopettajakoulutuksen tarjoamaa tukea uinnin opettamiseen pidetään osin riittämättömänä: 55 prosenttia on enemmän sitä mieltä, ettei koulutus tue uinnin opettamista riittävästi. Uinnin opettamiseen suhtaudutaan pääosin myönteisesti: 42 prosenttia on täysin samaa mieltä ja 35 prosenttia melko samaa mieltä. Kielteisemmin suhtautuvia on yhteensä 23 prosenttia. Uinnin opettamisen todennäköisyyden arvioi korkeaksi noin puolet vastaajista (25 % täysin samaa mieltä, 26 % melko samaa mieltä). Toisaalta 49 prosenttia suhtautuu tähän epäilevämmiin eli näkemykset jakautuvat melko tasaisesti.

Enemmistö (57 %) kokee omaavansa riittävät valmiudet turvalliseen uinnin opettamiseen, kun taas 43 prosenttia arvioi taitonsa puutteellisiksi. Eriyttämisosaaminen jakaa myös vastaajia: 43 prosenttia kokee pystyvänsä eriyttämään uimaopetusta, mutta yli puolet (57 %) arvioi, ettei heillä ole riittävästi valmiuksia eriyttämiseen. Oppilaiden tukemiseen ja motivointiin liittyvät valmiudet arvioidaan kuitenkin vahvemmiksi. Jopa 70 prosenttia kokee pystyvänsä tukemaan

ja rohkaisemaan jännittäviä oppilaita, kun taas 30 prosenttia kokee tämän haastavana. Myös oppilaiden moninaisuuden huomioiminen nähdään vahvuutena: 92 prosenttia kokee omaavansa riittävät valmiudet huomioida erilaiset oppijat ja heidän tarpeensa uimaopetuksessa.

Taulukko 3 Osallistujien kokemuksia heidän valmiuksistaan opettaa uintia prosentteina (n=170)

	Täysin samaa mieltä (%)	Melko samaa mieltä (%)	Melko eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)
Mielestäni luokanopettajakoulutus tukee riittävästi uinnin opettamista	8	37	42	13
Suhtaudun myönteisesti uinnin opettamiseen	42	35	19	4
Pidän todennäköisenä sitä, että tulen opettamaan uintia	25	26	36	13
Mielestäni minulla on valmiuksia opettaa uintia turvallisesti	21	36	31	12
Mielestäni minulla on riittävä taito eriyttää uimaopetusta sekä ylös-että alaspäin	15	28	36	21
Mielestäni minulla on valmiuksia tukea, innostaa ja motivoida oppilaita, jotka jännittävät uimaopetukseen osallistumista	21	49	25	5
Mielestäni minulla on valmiuksia tukea oppilaiden moninaisuutta ja huomioida heidän erityistarpeensa ja osallistumisensa uimaopetukseen	58	34	8	0

Analyysin tuloksista ilmenee, että aiemmat kokemukset ovat yhteydessä siihen, miten osallistujat suhtautuvat uinnin opettamiseen ja millaiseksi he kokevat valmiutensa opettaa uintia. Yhteys koulu-uintikokemusten ja uinnin opettamiseen suhtautumisen välillä on positiivinen ja tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p = 0,447$, $p < 0,001$). Myös aiempien kokemusten ja koettujen valmiuksien välillä on tilastollisesti erittäin merkitsevä positiivinen yhteys ($p = 0,404$, $p < 0,001$). Toisin sanoen, mitä myönteisempiä kokemukset ovat, sitä

korkeammiksi koetaan valmiudet opettaa uintia ja sitä myönteisemmäksi koetaan suhtautuminen uinnin opettamiseen.

Analyysin tuloksista ilmenee myös, että omat taidot ovat tilastollisesti erittäin merkitsevästi yhteydessä siihen, millaiseksi kokee valmiutensa ja halukkuutensa opettaa uintia. Omien koettujen taitojen ja valmiuksien välillä on melko vahva positiivinen korrelaatio ($\rho=0,472$, $p < 0,001$) ja koettujen taitojen ja opetushalukkuuden välillä keskisuuri positiivinen korrelaatio ($\rho = 0,472$, $p < 0,001$). Tulokset osoittavat, että mitä paremmat taidot osallistujilla on, sitä myönteisemmin he suhtautuvat uinnin opettamiseen ja sitä paremmaksi he kokevat valmiutensa opettaa uintia. Lisäksi opettajankoulutuksesta saatu tuki on yhteydessä suhtautumiseen ja koettuihin valmiuksiin opettaa uintia. Korrelaatio on tilastollisesti positiivisesti erittäin merkitsevä, vaikkakaan ei kovin vahva ($\rho = 0,293$, $p < 0,001$). Sama pätee myös opettajankoulutuksen antaman tuen ja koettujen opetusvalmiuksien kohdalla ($\rho = 0,298$, $p < 0,001$).

6 Pohdinta

6.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

Tutkimustulokset osoittivat, että luokanopettajaopiskelijoiden uintikokemukset olivat yhteydessä heidän uimataitonsa tasoon. Kokemukset olivat pääosin myönteisiä, mutta kuitenkin reilu viidesosa koki suhtautumisensa koulu-uintiin kielteisenä. Naisten ja miesten välillä ei havaittu eroa koulu-uintiin suhtautumisessa. Uimataittoa kehittävimpiä ja uintitunneille osallistumista innostavimpia tekijöitä luokanopettajaopiskelijoiden mielestä olivat olleet vapaa-ajalla uimahallissa uiminen, kivat luokkakaverit, mielekkäät uintituntien sisällöt sekä opettajan kannustus ja tuki. Uintitunneille osallistumista ja uimataidon kehittymistä olivat estäneet eniten epävarmuus omasta kehosta, kylmyys, ison ryhmän häly ja levottomuus, kommentointi ja kiusaaminen, tylsät uintitunnit, kiire sekä opettajan kannustamattomuus. Vain harva luokanopettajaopiskelija oli saanut peruskouluaikoinaan uimaopetusta muualla kuin uimahallissa ja noin joka kolmas opiskelija oli osallistunut luokanopettajan pitämään uimaopetukseen.

Pääosin luokanopettajaopiskelijat olivat uimataitoisia, mutta kymmenesosa luokanopettajaopiskelijoista ei saavuttanut Pohjoismaisen määritelmän tasoa. Eroa uimataidossa naisten ja miesten välillä ei havaittu. Pohjoismaisen määritelmän mukainen taito oli opittu keskimäärin kymmenen vuoden iässä. Valtaosa oli käynyt uimassa vanhempiensa kanssa, ja uimaan oli opittu pääosin vapaa-ajalla. Analyysin tuloksista havaittiin, että omalla koetulla uimataidolla oli yhteys uimataidon tasoon.

Luokanopettajaopiskelijat pitivät uinnin opetusta tärkeänä osana liikuntakasvatusta. Iso osa luokanopettajaopiskelijoista oli sitä mieltä, että uimaopetusta ei tulisi vähentää yläkoulussa ulkonäköpaineiden vuoksi ja lisäksi he toivoivat, että uintia lisättäisiin alakoulussa.

Luokanopettajaopiskelijat ajattelivat, että uinninopetuksesta on liian helppo jättäytyä osallistumasta ja että vaihtoehtoisia tapoja järjestää uinninopetusta tulisi lisätä.

Luokanopettajaopiskelijoista puolet korvasi poissaolonsa peruskouluaikana, puolet ei. Korvanneista lähes puolet oli käynyt kävelylenkillä muiden ollessa uimassa. Osa koki, että korona-aika oli vaikuttanut uimaopetuksen toteutukseen perusopetuksessa ja vaikuttanut osaltaan uimataidon kehittymiseen.

Tuloksista ilmeni, että luokanopettajaopiskelijoiden omilla taidoilla, kouluaikaisilla kokemuksilla sekä luokanopettajakoulutuksen tuella oli yhteys koettuihin valmiuksiin ja

halukkuuteen opettaa koulu-uintia. Luokanopettajaopiskelijat suhtautuivat yleisellä tasolla myönteisesti uinnin opettamiseen peruskoulussa. Heistä kuitenkin noin neljäsosa suhtautui kielteisesti uinnin opettamiseen ja lähes puolet piti epätodennäköisenä opettavansa sitä. Lisäksi alle puolet piti luokanopettajakoulutuksen antamaa tukea riittävänä, ja valmiudet uinninopetukseen koettiin vaihtelevina. Osa vastasi korona-ajan vaikuttaneen luokanopettajakoulutuksen antamiin valmiuksiin uinnin osalta.

6.2 Johtopäätökset

Luokanopettajaopiskelijoiden uintikokemukset olivat yhteydessä heidän uimataitonsa tasoon, ja tulos on linjassa sen kanssa, että kokemuksilla on keskeinen merkitys oppilaiden uimataidon oppimisessa ja kehittämisessä (Keskinen ym., 2018, s. 14). Aiemmat kielteiset kokemukset uimaopetuksessa voivat vaikuttaa tuleviin uimaopetuskertoihin osallistumiseen heikentävästi (Keskinen ym., 2018), kun taas varhaiset myönteiset kokemukset edistävät uintitunneille osallistumista ja uimataidon saavuttamista (SUH, 2022, s. 2). Tulokset luokanopettajaopiskelijoiden uintikokemuksista heidän peruskouluajoiltansa olivat samansuuntaisia kuin viimeisimmässä SUH:n (2022) kuudesluokkalaisille pidetyssä uimataitotutkimuksessa. Kokemukset koulu-uinnista antavat arvokasta tietoa opettajille uimataidon kehittämisen osalta. Kiinnittämällä huomiota saatavilla olevaan tutkimustietoon oppilaiden kokemuksista, voitaisiin kehittää uimaopetusta ja vahvistaa myönteisiä kokemuksia lasten uimataidon vahvistamiseksi.

Sukupuolten väliset erot poikkesivat aiemmista tutkimuksista, jotka osoittavat tyttöjen suhtautuvan poikia kielteisemmin koulu-uintiin (SUH, 2022; Heikinaro-Johansson ym., 2011). Poikkeavaa tulosta saattaa selittää tämän tutkimuksen pienempi otoskoko tai se, että nuorempana tyttöjen kehonkuva on herkempi kuin aikuisiässä. Myöskään SUH ei ole havainnut eroa tyttöjen ja poikien uimataidossa ennen viimeisintä tutkimusta, jossa ilmeni suuremmalla osalla pojista olleen parempi uimataito kuin muilla vastaajilla (SUH, 2022). Tulosten perusteella voidaan olettaa, että uimataitoa selittävät enemmän muut tekijät kuin sukupuoli.

Pääosin luokanopettajaopiskelijat olivat uimataitoisia, ja Pohjoismaisen määritelmän mukainen taito oli keskimäärin opittu oletettua aiemmin, sillä Sääkslahden ja kumppaneiden (2012, s. 153) mukaan oppilaan tulisi hallita perusuimataito neljännen luokan loppuun mennessä ja Hakamäen ja kumppaneiden (2012, s. 54) mukaan suoritua Pohjoismaisesta uimataitotestistä kuudesluokkaan mennessä. Vähemmistö luokanopettajaopiskelijoista oli

oppinut uimaan koulun uimaopetuksessa, ja lähes kaikki olivat käyneet uimassa vanhempiensa kanssa, mikä voisi selittää sen, että alkeis- ja perusuimataito oli opittu varhaisessa vaiheessa ja uimataito oli opittu ennen kuudetta luokkaa. Kaikki lapset eivät kuitenkaan käy vapaa-ajalla vanhempiensa kanssa uimassa, ja uimataidon opetus jää yksinomaan koulun vastuulle. Oppilaat, joilla ei ole aiempia kokemuksia vedessä olostai uimahalleista, tarvitsevat aikaa vedessä totutteluun ja paljon toistoa, jota motoristen taitojen oppiminen vaatii (Keskinen ym., 2018, s. 11–12). Kuitenkin Kuntaliiton (2025) selvitys osoittaa, että kuntien välillä on suuria eroja uimaopetuksen järjestämisen ja opetuskertojen lukumäärän osalta, mikä osoittaa tarpeen kehittää uimaopetusta.

Luokanopettajaopiskelijoiden omilla taidoilla, kouluaikaisilla kokemuksilla sekä luokanopettajakoulutuksen tuella oli yhteys koettuihin valmiuksiin ja halukkuuteen opettaa koulu-uintia. Tulokset ovat linjassa aiempien tutkimuksien kanssa sen osalta, että luokanopettajaopiskelijan omilla taidoilla ja kokemuksilla on merkitystä heidän minäpystyvyyteensä opettaa liikuntaa (Morgan & Bourke, 2008; Valtonen, 2016) Tulos vahvistaa myös Valtosen (2016) väitöskirjassa ilmenneitä tuloksia luokanopettajakoulutuksen merkityksestä liikunnan opetuksen osalta. Jopa puolet luokanopettajaopiskelijoista piti epätodennäköisenä opettavansa uintia. Voidaankin pohtia, onko luokanopettajaopiskelijalla oletus siitä, että jokaisessa kunnassa uimaopetuksesta vastaa koulutettu uimaopettaja tai liikunnanopettaja. Luokanopettajaopiskelijat kokivat valmiutensa vaihtelevina ja erityisesti heitä huolesti turvallisuus, mikä osoittaa, että luokanopettajakoulutus ei sellaisenaan tue valmiuksia opettaa uintia. Luokanopettajakoulutuksella on hyvin tärkeä tehtävä kannustaa ja ohjata tulevia luokanopettajia uinnin opetuksen osalta ja luoda positiivisia kokemuksia uimaopetuksesta mahdollisten kielteisten kouluaikaisten kokemusten rinnalle.

Osa luokanopettajaopiskelijoista ajatteli, että korona-aika on vaikuttanut uimataidon kehittymiseen ja uintikertojen toteutumiseen niin peruskouluaikoina kuin luokanopettajakoulutuksen aikana. Tulos on linjassa SUH:n (2022) tutkimustuloksen kanssa, joka osoittaa korona-ajan olevan osasyyn uimataidon heikentymiseen. Eräässä avovastauksessa kuvataan korona-ajan monialaisten uinnin toteutusta: ”Koronan aikana tosiaan heiluteltiin käsiä Zoomissa, joten koen, että minulla ei ole kovin hyviä valmiuksia opettaa uintia.” Useassa avovastauksessa kuitenkin kerrottiin, että kaikissa opettajankoulutuslaitoksissa ei mennä ollenkaan uimaan, ja vaikka uintia järjestetäänkin, uintikertojen määrä koetaan riittämättömänä: ”En ole todellakaan luottavainen, että osaisin opettaa uimista riittävällä tasolla kahden demotunnin perusteella.” Liikunnan osalta luokanopettajakoulutusta tulisi

yhtenäistää, jotta kaikki pääsisivät kokeilemaan taitojaan vedessä. Vaihtoehtoisesti opiskelijoille tulisi mahdollistaa halutessaan lisäkouluttautuminen uinnin opettajaksi.

Koulun uimaopetuksen järjestämisen osalta luokanopettajaopiskelijat kokivat, että koulu-uinnista on liian helppo jättäytyä pois, ja vaihtoehtoisia tapoja järjestää uinninopetusta tulisi lisätä. Tuloksista ilmeni, että peruskouluaikana luokanopettajaopiskelijoista puolet korvasi poissaolonsa, puolet ei. Korvanneista lähes puolet oli käynyt kävelylenkillä muiden ollessa uimassa. Korvaavien suoritusten tulisi kuitenkin olla sellaisia, että ne palvelevat oppilaan uimataidon kehittymistä. Lähtökohtaisesti koulu-uinnin tulisi tavoittaa kaikki suomalaiset oppivelvolliset lapset, mutta jotkut oppilaat saattavat käydä peruskoulun osallistumatta kertaakaan uinnin opetukseen, eikä kävelylenkki koko peruskoulun ajan anna riittäviä valmiuksia toimia vedessä. Lisäksi tulisi löytää parempia ratkaisuja, jotta kaikki voisivat osallistua koulun uimaopetukseen taustastaan riippumatta. Esimerkiksi maahanmuuttajataustaisilla on heikompi uimataito kuin muulla väestöllä Suomessa. Myös esimerkiksi heidän, joilla on vamma tai sairaus, erityistarpeet tulisi huomioida uintiin osallistumisessa.

Vain harva luokanopettajaopiskelija oli saanut peruskouluaikoinaan uimaopetusta muualla kuin uimahallissa, ja siksi onkin tärkeää ohjata kouluja näkemään mahdollisuuksia uinnin opettamisesta esimerkiksi luonnonvesissä vaatteet tai pelastusliivit päällä. Myös luokanopettajakoulutuksen olisi tärkeä ohjata koulutustaan vastaamaan vesipätevyyttä. Lisäksi vesipätevyyden opettaminen oppilaille muissa oppiaineissa hukkumisen ehkäisemiseksi on tärkeää ja näihin uusimmat Suomen uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (2025) uimaopetuksen sisällölliset suositukset yhä enemmän ohjaavat.

Luokanopettajaopiskelijat olivat sitä mieltä, että uintia tulisi lisätä alakoulussa, mikä vahvistaa varhaisten kokemusten merkitystä oppimisessa (Keskinen ym., 2018; Palm, 2020; SUH, 2022). Heidän mielestään uintia ei tule vähentää yläkoulussa ulkonäköpaineiden vuoksi, mikä tukee POPS:n (2014a) tavoitteita vahvistaa oppilaiden myönteistä kehonkuvaa ja muuttuvan kehon hyväksymistä liikuntakasvatuksen ja eri liikuntatapojen avulla. Samanaikaisesti epävarmuudet omasta kehosta ovat yleisimpiä syitä olla osallistumatta uimaopetukseen ja luovat kielteisiä kokemuksia. Uimaopetuskertoja voi olla vähän, ja ajatus uimapuvussa olemisesta muiden nähden tuntuu monista epämurkavalta. Opettajilla on tärkeä rooli tukea oppilaiden myönteistä kehonkuvaa, kannustaa osallistumaan koulu-uintiin ja luoda oppilaille turvallinen ilmapiiri tavoitteen saavuttamiseksi.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksessa sukupuolijakauma vastaa luokanopettajien sukupuolijakaumaa (Tiihonen ym., 2020), mikä lisää tutkimustulosten luotettavuutta. Tuloksiin luokanopettajaopiskelijoiden uimataidon tasosta on kuitenkin syytä suhtautua hieman kriittisesti, sillä runsas kyselyyn vastaamisen keskeyttäminen saattoi kohdistua uimataidottomiin tai heikommat taidot omaaviin opiskelijoihin, joiden lukumäärä saattaa olla tuloksia suurempi.

Tutkimus ei saavuttanut kaikkia Suomen yliopistojen luokanopettajaopiskelijoita, joten otos jäi rajalliseksi. Tehty tutkimus on kuitenkin toistettavissa ja laajennettavissa kaikkiin luokanopettajakoulutuslaitoksiin. Laajempi tutkimus mahdollistaisi vertailun opettajankoulutuslaitosten välillä, jolloin nähtäisiin opettajakoulutuslaitosten kehittämistarve tarkemmin. Myöskään tarkkaa tietoa siitä, kuinka moni luokanopettaja opettaa uintia ilman uimaopettajan koulutusta, ei ole saatavilla.

SUH:n (2022) kyselyn käyttö täysin sellaisenaan ei ollut tässä tutkimuksessa mahdollista, sillä kysely on tehty 3.–6.-luokkalaisten uimataidon ja kokemusten mittaamiseen. Vaikka kysymystenasettelua jouduttiin täsmentämään, kysymyksiä ei muutettu tai jätetty pois. Kysymys numero 7 tulisi jatkotutkimuksissa vaihtaa vapaaehtoiseksi niin, että ne, jotka eivät osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään eivät vastaisi kysymykseen. Vastauksia analysoitaessa heidän vastauksensa kysymykseen poistettiin, sillä ne olisivat vääristäneet tuloksia merkittävästi. Myös SUH:n kysymysten ulkopuolelle jäävä kysymys numero 29 vaatii vaihtoehdon ”en ole osallistunut monialaisten uintiin” sekä kysymys numero 27 osallistumisesta monialaisten uintiin vaatii vaihtoehdon ”uintia ei järjestetä”.

Tässä tutkimuksessa saadut tulokset toivat esille koulun uimaopetukseen ja sen järjestämiseen liittyviä haasteita ja kehittämistarpeita. Jotta lasten uimataito saataisiin uudelleen kasvuun, koulun uimaopetusta on kehitettävä. Tutkimus keskittyi tarkastelemaan vain luokanopettajaopiskelijoita, mutta todellisuudessa koulun uimaopetuksen toteutumiseen osallistuvat heidän lisäksi myös uimaopettajat, liikunnanopettajat, kunnat, Suomen uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto, Opetushallitus, koulun rehtorit ja koulunkäynnin avustajat sekä oppilaat ja heidän huoltajansa. Jotta voitaisiin saada kokonaisvaltaisempi käsitys uimaopetuksen kehittämistarpeista, tulisi voida ottaa huomioon kaikkien edellä mainittujen ryhmien näkemyksiä.

Lähteet

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (6. painos). Routledge.
- Hakamäki, J., Hotti, K., Keskinen, I., Lauritsalo, K., Liinpää, S., Läärä, J. & Pantzar, T. 2012. *Uimaopetuksen käsikirja*. 4.laitos. Jyväskylä: Docendo Sport.
- Hakamäki, M. (2017). *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 323: Kuudesluokkalaisten uimataito Suomessa*. LIKES-tutkimuskeskus.
- Heikinaro-Johansson, P., & Lyyra, N. (2018). *Liikunnanopetus ja opetuksen analysointi*. Jyväskylän yliopistopaino.
- Heikinaro-Johansson, P., Palomäki, S., & Kurppa, J. (2011). *Koululiikunnassa viihtyminen*. Teoksessa S. Laitinen & A. Hilmola (toim.), *Taito- ja taideaineiden oppimistulokset: Asiantuntijoiden arviointia*. Opetushallitus.
- Jaakkola, T. (2010). *Liikuntataitojen oppiminen ja taitoharjoittelu*. PS-kustannus.
- Kahila, T. (2025, 7. elokuuta). *Laki ei määritä koulutusta uimavalvojalle tai -opettajalle – silti kunnat tuskailevat tekijäpulan kanssa*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20176370>
- Kallunki, E., & Nelskylä, L. (2025, 18. heinäkuuta). *Uimarantojen läheltä piti -tilanteissa usein maahanmuuttajataustaisia – pandemia aiheutti notkahduksen uimataidossa*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20172894>
- Kataja, M. (2025, 5. elokuuta). *Uimataito uhkaa muuttua varakkaiden etuoikeudeksi – edullisiin uimakouluihin mahtuu murto-osa lapsista*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20175728>
- Keskinen, I. (2003). *Uimaan oppiminen ja vedenpelko*. Teoksessa P. Heikinaro-Johansson, T. Huovinen & L. Kytökorpi (toim.), *Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan*. Jyväskylän yliopisto.
- Keskinen, I., Hakamäki, J., Hotti, K., Lauritsalo, K., Liinpää, S., Läärä, J., Pantzar, T., & Savolainen, T. (2018). *Uimaopetuksen käsikirja*. Ducedo.

- Kokkonen, M., Huotari, P., Sääkslahti, A., Watt, A., & Jaakkola, T. (2019).
Liikunnanopetuksen opetusjärjestelyt ja oppilaiden kokemukset. Teoksessa T.
Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti (toim.), Liikuntapedagogiikka. PS-kustannus.
- Kuntaliitto. (2025). Uimataidon opetus kunnissa: Sivistystoimen- ja liikuntatoimen johtajien
näkemykset. STT Info. <https://www.sttinfo.fi/files/2133/71396762/259259/fi>
- Leino, J. (2025, 4. elokuuta). Lapsen hyvä taito uimahallissa ei ehkä riitä uimarannalla – moni
päästäisi lapsen uimaan ilman valvontaa. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20175587>
- Morgan, P. J., & Bourke, S. (2008). Non-specialist teachers' confidence to teach PE: The
nature and influence of personal school experiences in PE. *Physical Education and
Sport Pedagogy*, 13(1).
- Morgan, P. J., & Hansen, V. (2008). Classroom teachers' perceptions of the impact of barriers
and strategies on physical education teaching. *European Physical Education Review*,
14(1).
- Niinistö, M. (2018, 21. elokuuta). Uinti. Se päivä vuodesta, jolloin kaikki ovat yhtäkkiä
kipeitä – keskustele: millaisia muistoja sinulla on koulu-uinnista. Yle Uutiset.
<https://yle.fi/a/3-10357250>
- Nupponen, H., & Penttinen, S. (2009). Taitavaksi liikunnanopettajaksi alakouluun. Teoksessa
M.-L. Rönkkö, J. Lepistö & S. Kullas (toim.), *Monialainen opettajuus:
Kasvatuksellisia näkökulmia oppiaineisiin ja aihekokonaisuuksiin* (s. 123–140). Turun
yliopisto.
- Opetushallitus. (2014a). Perusopetuksen opetussuunnitelman e-perusteet 2014.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/9759297>
- Opetushallitus. (2014b). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Opetushallitus, Kuntaliitto, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ & Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto. (2020). Turvallinen uimaopetus. https://suh.fi/wp-content/uploads/2023/06/Turvallinen_uimaopetus_ohje_2020.pdf

- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2025, 28. elokuuta). Uimaopetuksen nykytilaa ja kehittämistarpeita selvitetään. <https://okm.fi/-/uimaopetuksen-nykytilaa-ja-kehittamistarpeita-selvitetaan>
- Palm, N. (2020). “Se näyttää jännältä ku sä oot niinku veden alla niinku väärinpäin.” 5–6-vuotiaiden lasten kokemuksia uimakoulusta. [Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto]. Helda. <https://helda.helsinki.fi/bitstreams/bcb958e2-40a6-4d10-8c8a-4206dcfa5781/download>
- Penttinen, S. (2003). Lähtökohdat liikuntaa opettavaksi luokanopettajaksi. Nuoruuden kasvuympäristöt ja opettajankoulutus opettajuuden kehitystekijöinä [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5160-3>
- Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL. (2025). Kaikille lapsille oikeus laadukkaaseen ja tasa-arvoiseen koulu-uinnin opetukseen. <https://www.sool.fi/vaikuttaminen/kannanotot/kaikille-lapsille-oikeus-laadukkaaseen-ja-tasa-arvoiseen-koulu-uinnin-opetukseen/>
- Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. (2022). Uimataitotutkimus 2022: Selvitys kuudesluokkalaisten ja esikoululaisten uimataidosta sekä koronapandemian vaikutuksista koulujen uinninopetukseen. https://suh.fi/wp-content/uploads/2023/06/Uimataitotutkimus_2022_Selvitys_kuudesluokkalaisten_ja_esikoululaisten_uimataidosta_seka_koronapandemian_vaikutuksista_koulujen_uinninopetukseen.pdf
- Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. (2024). Uimakoulutoiminta 2023. <https://suh.fi/wp-content/uploads/2024/05/Uimakoulutoiminta-2023.pdf>
- Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. (2025b). Koulun uimaopetuksen sisällölliset suositukset 2025. <https://suh.fi/toiminta/uimaopetus/koulujen-uinninopetus/koulun-uimaopetuksen-sisallolliset-suositukset-2025-suh/>
- Sääkslahti, A., Hakamäki, J., Holopainen, E., Laakso, T., Lemmetty, H., Luukkonen, S., Paukku, S., & Puttonen, J. (2012). Kirja liikunnasta: Luokkien 3–4 liikunnanopetus. Sanoma Pro.

Tiihonen, R., Honkala, S., & Komppa, T. (2020). Opettajat ja rehtorit Suomessa 2019: Esi- ja perusopetuksen opettajat (Raportit ja selvitykset 2020:11). Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/opettajat_ja_rehtorit_suomessa_2019_esi-ja_perusopetuksen_opettajat.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. TENK.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Tähtinen, J., Laakkonen, E., & Broberg, M. (2020). Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turun yliopisto.

Valtonen, J. (2016). Askelmerkkejä liikuntaa opettavaksi luokanopettajaksi: Opettajankoulutusta edeltävät liikunnan sosialisatioympäristöt, koetut vahvuudet ja käsitykset hyvästä liikunnanopetuksesta [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/161016/Askelmer.pdf>

Vilkka, H. (2025). Tutki ja kehitä. Santalahti Kustannus.

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Moikka! Olen luokanopettajaopiskelija Turun yliopistosta ja teen kandidaatintutkielmaani aiheesta *Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia uimaopetuksesta ja uimataidosta*. Tutkimukseni on määrällinen ja kerään aineistoni kyselyn avulla, johon kaipaen vastauksia luokanopettajaopiskelijoilta Suomen eri yliopistoista.

Tutkimukseeni voit osallistua vastaamalla tähän kyselyyn. Vastaaminen vie noin 10 minuuttia, ja kysely koostuu sekä monivalinta- että avokysymyksistä. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaamisen voi keskeyttää milloin tahansa. Vastaukset annetaan anonymisti, ja käsittelen vastauksia niin, ettei yksittäisiä vastaajia voida tunnistaa vastausten perusteella. Vastaamalla kyselyyn annat luvan hyödyntää vastauksiasi kandidaatintutkielmassani.

Linkki tietosuojailmoitukseen: <https://seafire.utu.fi/f/c52fc19d6e244315938c/>

Linkki kyselyyn: <https://link.webpolsurveys.com/S/E6C5DE746FB369C2>

Kysely on auki 11.1.2026 asti. Kiitos kovasti sinulle jo etukäteen! Jos herää kysyttävää, ota yhteyttä sähköpostitse tiesuk@utu.fi

Ystävällisin terveisin Tiia Sukari
Opettajan koulutuslaitos, Turun yliopisto

Liite 2. Kyselylomake

OSIO 1: Vastaa kysymyksiin

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

2. Syntymävuosi *

3. Opiskeluvuosi *

- 1.
- 2.
- 3.

- 4.
- 5.
- 6. tai enemmän

4. Yliopisto, jossa opiskelet *

- Helsingin yliopisto
- Joensuun yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Turun yliopisto

5. Mielestäni uimataitoni on *

- Erinomainen
- Hyvä
- Kohtalainen
- Heikko
- En osaa uida

OSIO 2: Seuraavaksi vastaa Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (2022) uimataitotutkimukseen pohjautuviin kysymyksiin

6. Mikä näistä kuvaa parhaiten uimataitoasi? *

- En osaa uida
- En osaa uida 10 metrin matkaa
- Osaan uida vähintään 10 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 25 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 50 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 200 metriä, josta 50 metriä selällään

7. Minkä ikäisenä opit uimaan 200 metriä, josta 50 metriä selällään? *

8. Missä olet oppinut uimaan? (vähintään 10 metriä) *

- En osaa uida
- Koulun uinninopetuksessa
- Päiväkodin uinninopetuksessa
- Uimakoulussa

Vapaa-ajalla

9. Kenen kanssa kävit uimassa vapaa-ajallasi? (valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- Vanhemman/vanhempien
 Isovanhemman/vanhempien
 Muiden lasten (kavereiden)
 Muiden aikuisten esim. kummi
 En käynyt uimassa vapaa-ajalla

10. Minkälaiset asiat innostivat osallistumaan uintitunneille ja auttoivat uimataitoni kehittymistä? (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- Vapaa-ajalla uimahallissa käyminen
 Uimaseurassa uinnin harrastaminen
 Koulun uintitunneilla kivat luokkakaverit
 Mielenkiintoiset uintituntien sisällöt
 Uimaopettajien hyvät neuvot ja kannustaminen
 Koulun uintitunneille sai tulla pyyhe päällä altaalle
 Kun koin saavani riittävää yksityisyyttä pukeutumis- ja peseytymistilanteissa
 Jokin muu, mikä? _____

11. Minun uimataitoni kehittymistä ja uintitunneille osallistumista estivät (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- Pelkäsin vettä
 Veden roiskuminen
 Kylmyys
 Ison ryhmän häly ja levottomuus
 Oppilaat, jotka kommentoivat tai kiusasivat
 Epämukava olo uima-asu päällä
 Epävarmuus omasta kehosta
 Koin epämukavaksi riisuutua ja peseytyä muiden luokkalaisten nähden
 Tunne, että olin väärässä pukuhuoneessa (miesten tai naisten puolella)
 Uiminen ryhmässä, jossa oli yhtä aikaa tyttöjä ja poikia
 Se, että en ollut päässyt aikaisemmin uimaan
 Kiire
 Vanhempani eivät hyväksyneet uimista (uskonnolliset syyt)
 Terveydelliset syyt (esimerkiksi atooppinen ihottuma tai klooriallergia)
 Tylsät uintitunnit (uimaopetuksen sisällöt)

- Uimaopettaja ei ollut kannustava
- Jokin muu, mikä? _____

12. Miten koronarajoitukset vaikuttivat uimiseesi? (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- En opiskellut korona-aikana peruskoulussa
- Ei mitenkään, vaikka opiskelin korona-aikana peruskoulussa
- Uimahalli/kylpyläkäynnit vähenivät
- Uimahalli/kylpyläkäynnit jäivät pois
- Uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä
- Olen uinut enemmän (esimerkiksi luonnonvesissä)
- Uimiseen tuli täydellinen tauko
- En osannut enää yhtä hyvin kuin ennen koronarajoituksia
- Olen alkanut vältellä uimista ja vedessä olemista
- Muulla tavoin, miten? _____

OSIO 3: Seuraavaksi muistele omia esi- ja perusopetusmuistoja ja vastaa kysymyksiin kokemustesi perusteella

13. Suhtauduin koulu-uintiin myönteisesti *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

14. Koulun uimaopetusta järjestettiin myös muualla kuin uimahallissa (esim. järvessä, meressä) *

- Ei
- Kyllä, missä? _____

15. Uimaopetusta opetti (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- Uimahallin opettaja
- Muu koulun opettaja (esimerkiksi liikunnan aineenopettaja)
- Oma luokanopettaja

16. Jätitkö osallistumatta koulun uimatunneille? *

- Osallistuin tunneille
- En osallistunut kaikille tunneille, miksi? _____
- En osallistunut millekään tunnille, miksi? _____

17. Järjestettiinkö sinulle vaihtoehtoinen tapa suorittaa koulu-uintikerta, johon/joihin jätit osallistumatta? *

- Osallistuin koulu-uintiin
- Kyllä, miten korvasit poissaolosi? _____
- Ei

18. Uimaopetus oli (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto) *

- Kaikille yhteistä
- Tytöille ja pojille erikseen

19. Kuvaile ja kerro omin sanoin tuntemuksiasi ja kokemuksiasi, joita koit liittyen koulu-uintiin osallistumiseen

OSIO 4: Pohdi mielipiteitäsi liittyen uimataitoon ja uimaopetukseen

20. Mielestäni koulun tehtävä on opettaa uimaopetusta *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

21. Mielestäni uimataito on tärkeä taito *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

22. Mielestäni koulun uimaopetuksesta on liian helppo jättäytyä osallistumasta *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

23. Mielestäni pitäisi järjestää enemmän vaihtoehtoisia tapoja suorittaa koulun uimaopetusta *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä

- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

24. Mielestäni koulun uimaopetusta tulisi vähentää yläkoulussa ulkonäköpaineiden vuoksi *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

25. Mielestäni uimaopetusta tulee lisätä alakoulussa *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

26. Halutessasi perustele mielipiteitäsi uimaopetuksen toteutuksesta ja järjestämisestä

OSIO 5: Seuraavaksi pohdi opettajankoulutuksen antamia valmiuksia ja omia ajatuksiasi liittyen uinnin opettamiseen

27. Olen osallistunut luokanopettajakoulutuksessa liikunnan monialaisten uintiin *

- Kyllä
- En
- Minulla ei ole ollut vielä uintia

28. Vaikuttiko korona-aika monialaisten uinnin toteutukseen? *

- Ei/minulla ei ollut liikunnan monialaisten uintia korona-aikana
- Kyllä, miten? _____

29. Mielestäni luokanopettajakoulutus tukee riittävästi uimaan opettamista *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

30. Suhtaudun myönteisesti uinnin opettamiseen *

- Täysin samaa mieltä

- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

31. Pidän todennäköisenä sitä, että tulen opettamaan uintia *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

32. Mielestäni minulla on riittävä taito opettaa uimaopetusta turvallisesti *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

33. Mielestäni minulla on riittävä taito eriyttää uimaopetusta sekä ylös- että alaspäin *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

34. Mielestäni minulla on valmiuksia tukea, innostaa ja motivoida oppilaita, jotka jännittävät uimaopetukseen osallistumista *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

35. Mielestäni minulla on valmiuksia tukea oppilaiden moninaisuutta ja huomioida heidän erityistarpeensa ja osallistumisensa uimaopetukseen *

- Täysin samaa mieltä
- Melko samaa mieltä
- Melko eri mieltä
- Täysin eri mieltä

36. Kerro omin sanoin millaisia ajatuksia tai tunteita sinulla herää uinnin opettamiseen liittyen

37. Halutessasi kerro millaista tukea kaipaisit uinnin opettamiseen luokanopettajakoulutukselta

38. Onko sinulla jotain lisättävää tai kysyttävää?

Liite 3. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus

EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artiklat 13 ja 14

Rekisterin nimi	Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia uimaopetuksesta ja uimataidosta
Rekisterinpitäjä	Tiia Sukari, +358440419090, tiesuk@utu.fi Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta, opettajankoulutuslaitos
Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	Tutkimuksessa kerätään kysely, jossa kysytään opiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia uimataidosta ja uimaopetuksesta. Sähköpostiosoitteita käytetään kyselykutsun lähettämiseen. Kyselyssä kerätään tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja ajatuksista uimataidosta ja uimaopetuksesta heidän omilta kouluajoiltansa ja tulevan luokanopettajuuden näkökulmasta. Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on ☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 akohta) ☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta) ☐ muu mikä _____
Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja: sukupuoli, syntymävuosi, yliopisto, opiskeluvuosien määrä, kokemuksia ja käsityksiä uimataidosta ja uimaopetuksesta
Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Tietoja säilytetään asianmukaisesti enintään viiden vuoden ajan, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.
Rekisteröidyn oikeudet	Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti. Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.
Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Kyselykutsujen lähettämiseksi pyydetään sähköpostiosoitteita yliopistolta tai viestin välitysmahdollisuutta ainejärjestöiltä. Muut tiedot kerätään suoraan kyselytutkimukseen osallistuvilta.
Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.